

Fra administrationen deltog:

Per Christiansen, hospitalsdirektør Rigshospitalet
Merete Lange, centerdirektør og projektdirektør
Bent Ottesen, lægelig chef
Anne-Mette Bang Termansen, projektchef
Uffe Gebauer Thomsen, projektchef
Niels Peter Hansen, enhedschef
Karen Elisabeth Dam, specialkonsulent (ref.)

Under punkt 2 deltog:

Arkitekter fra 3XN: Stig Vesterager, Anne Strandgaard og Gry Kjær
Arkitekt fra Arkitema: Christian Schousboe
NIRAS: Michael Jensen
Ole Kirk's Fond: Lars Hyldgaard Olesen

MØDETIDSPUNKT

20-03-2018 09:00

MØDESTED

Rigshospitalet, Juliane Marie Centeret, opgang 4, 7. sal

MEDLEMMER

Niels Høiby	Medlem	Deltog
Leila Lindén	Formand	Deltog
Erik R. Gregersen	Medlem	Deltog
Anne Ehrenreich	Medlem	Fravær
Line Ervolder	Medlem	Deltog
Peter Westermann	Medlem	Deltog

INDHOLDSLISTE

1. Introduktion til den Politiske Følgegruppes rolle og aftaler for samarbejde
2. Dispositionsforslag for BørneRiget
3. Status økonomi og tid (Fortroligt punkt - udtaget)
4. Kommende aktiviteter i Politisk Følgegruppe

1. INTRODUKTION TIL DEN POLITISKE FØLGEGRUPPES ROLLE OG AFTALER FOR SAMARBEJDE

SAGSFREMSTILLING

Enhedschef Niels Peter Hansen fra Center for Økonomi, Enhed for Byggestyring redegør for den rolle de politiske følgegrupper varetager i byggeprojekterne.

Regionsrådet har nedsat politiske følgegrupper for hvert af regionens seks kvalitetsfundsbyggerier, samt de to byggerier af BørneRiget og Nyt Hospital Glostrup, som er helt eller delvist finansieret af regionale midler.

Regionsrådet har besluttet hvilken rolle den politiske følgegruppe skal have i byggeprojekterne. Det er besluttet at følgegruppen for byggeprojekterne indkaldes minimum to gange om året til møder.

De politiske følgegrupper varetager følgende:

- | Følgegruppen følger realiseringen af det nye byggeri og orienteres om projektets fremdrift.
- | Følgegruppen drøfter projektets faseskift mv. forud for forelæggelser for forretningsudvalg og regionsrådet. Faserne i projektet er sædvanligvis: idéoplæg, projektkonkurrence, byggeprogram, ansøgning om endeligt tilsagn, dispositionsforslag og projektforslag.
- | Følgegruppen overvåger, at beslutninger der er truffet af regionsrådet og retningslinjer for projektet følges.
- | Ved projektkonkurrencer udpeger regionsrådet seks medlemmer der indgår i bedømmelseskomitéen, hvoraf et medlem udpeges som formand. Bedømmelseskomitéen udgør efter projektkonkurrencen den politiske følgegruppe.
- | Følgegruppen inviteres til at deltage i første spadestik, indvielser og ibrugtagning af byggerier.
- | Følgegruppen orienteres løbende om andre væsentlige spørgsmål der vedrører projekterne.

Styringen af byggerierne sker med udgangspunkt i regionens byggestyringsregler, som er vedlagt til orientering. De enkelte byggeprojekter har desuden en styringsmanual og styringsmanual for BørneRiget er vedlagt til orientering.

I 2017 har den politiske følgegruppe for BørneRiget holdt fire møder og referater fra de seneste to møder er vedlagt til orientering. På møde den 11. august 2017 drøftede den politiske følgegruppe udpegning af vinder af projektkonkurrencen og på møde den 24. november 2017 fik følgegruppen en orientering om udviklingsprojektet med at integrere leg i behandlingen og i bygningen.

Mødetidspunkter og øvrige administrative procedure i forbindelse med møderne

Enhed for Byggestyring varetager sekretariatsbetjening af den politiske følgegruppe. I den forrige periode er mødetidspunkter fastsat ad hoc når behovet for et møde har været tilstede og efter aftale med formanden og koordineret i forhold til øvrige politiske aktiviteter samt koncerndirektionens møder. I nogle tilfælde har forslag til mødedato været udsendt til medlemmerne - eksempelvis via en doodle. I andre tilfælde har det ikke været muligt på grund af eksempelvis tidsplan for projektet og mulige mødetidspunkter. Mødetidspunkterne har i forrige periode været fastsat i tidsrummet kl. 9-15 og afholdt på Rigshospitalet. Dagsorden er udsendt elektronisk en uge inden møderne via first agenda/prepare sammen med en mail til mødedeltagerne med en vedhæftet pdf fil.

Enhed for byggestyring foreslår, at følgegruppen har en drøftelse af procedure for fastsættelse af mødetidspunkter, herunder:

- | Tidsrum for møderne
- | Lokation for møderne
- | Medlemmernes inddragelse i fastsættelse af mødetidspunkt - eksempelvis via doodle
- | Frist for udsendelse af dagsorden og referat

- 1 Evt. særlige ønsker til forplejning eller andet

På baggrund af drøftelsen laver administrationen et papir med aftaler omkring møder, som rundsendes til den politiske følgegruppe.

KONKLUSION

Enhedschef i Center for Økonomi, Enhed for Byggestyring Niels Peter Hansen fortalte om styringsmodel for byggeprojekterne, herunder de politiske følgegruppers rolle.

Den politiske følgegruppe ser gerne at møderne ligger med start kl. 16.

JOURNALNUMMER

18008220

BILAGSFORTEGNELSE

- 1. Bilag 1 - Region Hovedstadens byggestyringsregler
- 2. Bilag 2 - Styringsmanual for BørneRiget
- 3. Bilag 3 - Referat PFG BørneRiget 11082017 med bilag
- 4. Bilag 4 - Referat PFG BørneRiget 24. november 2017 med bilag

2. DISPOSITIONSFORSLAG FOR BØRNERIGET

SAGSFREMSTILLING

Totalrådgiver deltager på mødet og fremlægger dispositionsforslag for BørneRiget.

Projektorganisationen for opførelse af BørneRiget modtog som planlagt udkast til dispositionsforslag fra totalrådgiver den 22. december 2017. Dispositionsforslaget blev gransket i januar 2018 og den overordnede konklusion var, at der er tale om et flot og robust udkast til dispositionsforslag som opfylder visioner for BørneRiget, som var fremlagt i forbindelse med projektkonkurrencen. Udkast til dispositionsforslaget var dog også udfordret på areal og økonomi.

Projektorganisationen og bygherrerådgiver har arbejdet tæt sammen med totalrådgiver om at bringe det fremlagte dispositionsforslag inden for krav til areal og økonomi. Det har betydet en samlet arealbesparelse på ca. 5.500 m². i forhold til udkast til dispositionsforslaget fremlagt i december 2017.

Det er forventningen at dispositionsforslag behandles af Regionsrådet den 17. april 2018. Administrationen har udarbejdet udkast til sagsfremstilling til denne behandling (bilag 5).

Det er administrationens vurdering, at det fremlagte dispositionsforslag leverer på visionerne for BørneRiget. Herunder særligt at leg er integreret i bygningen og konkretiseres endnu mere i fasen mod udarbejdelse af projektforslaget. Det er også vurderingen at reduktion i areal fra udkast til dispositionsforslag i december 2017 og til det fremlagte dispositionsforslag er sket uden at påvirke nærhederne og de kliniske funktionaliteter. En væsentlig konsekvens af arbejdet med at reducere areal er, at 8. etage er udgået, og der er indført en ekstra finger på etage 7, hvilket reducerer antallet af sengestuer med 28 stk. Der er mulighed for at tilkøbe en 8. etage, som lukket opvarmet råhus til senere indretning, idet 8. etage i det fremlagte dispositionsforslag indgår som en option.

Sengerreduktionen forventes dog realistisk med den seneste befolkningsprognose fra regionen, den allerede igangsatte omlægning til dagbehandling og hjemmebehandling og evt. ny hospitalsplan i Region Hovedstaden. Arbejdet med at reducere i arealet betyder også at bygningen er blevet optimeret og trimmet og fremstår som en bygning, der konstruktionsmæssigt er nemmere både at bygge og vedligeholde, hvilket også reducerer de økonomiske risici fremadrettet.

Det fulde dispositionsforslag er vedlagt elektronisk (bilag 6-10) og udleveres i et trykt eksemplar på det politiske følgegruppe møde.

KONKLUSION

Repræsentanter fra bygherrerådgiver, totalrådgiver samt Ole Kirk's fond deltog under punktet.

Under punktet blev dispositionsforslaget præsenteret af totalrådgiver.

På baggrund af præsentationen var en drøftelse af dispositionsforslaget, herunder blev det blandt andet oplyst at totalrådgiver sammen med bygherre er i gang med at finde løsninger til at etablere yderligere to fødestuer. I forbindelse med optimering af bygningen så det i først omgang ud til, at der ikke ville blive plads til alle fødestuer, som var beskrevet i programmet. Dette er dog løst efterfølgende, og BørneRiget planlægges fortsat med 14 fødestuer og to operationsstuer til kejsersnit.

Der blev spurgt specifikt til PICU (pædiatrisk intensiv afdeling) og etablering af flersengsstuer på etagen. Her blev det oplyst at dispositionsforslaget, hvad angår PICU, er baseret på anbefalinger fra de klinikker, som i dag behandler PICU børn. Det er særligt kompetenceudvikling og mulighed for oplæring og rekruttering, der driver ønsket om flersengsstuer, men det blev også fortalt at der er delte meninger blandt fagfolk – derfor kompromisset. Forslaget indebærer her 12 pladser i tresengsstuer og 16 pladser i ensengsstuer. Der er flere hensyn at tage, når det planlægges, hvordan en intensivafdeling skal indrettes. Det er vigtigt at indrette et afsnit, som tager højde for smitte. I BørneRigets intensivafdeling vil infektionspatienter til enhver tid vil kunne ligge på en ensengsstue, ligesom der også vil være to

isolationsstuer i intensivafdelingen. Et andet hensyn er at sikre det rette høje faglige kompetenceniveau. Det er særligt kompetenceudvikling og mulighed for oplæring og rekruttering, der driver ønsket om flersengsstuer. Der eksisterer ikke en børneintensiv afdeling i Danmark i dag, og der skal derfor arbejdes intenst med uddannelse og kompetenceudvikling. Det fordrer, at personalet kan arbejde tæt på hinanden, og dermed bidrage til fælles kompetenceudvikling. Et tredje hensyn er, at BørneRiget skal skabe gode rammer for familierne. Derfor er der i indretningen af flersengsstuerne skabt mulighed for, at der stadig kan overnatte en forælder sammen med det syge barn. Endelig udspringer ønsket om en kombination af ensengsstuer og flersengsstuer af erfaringerne fra nogle af de senest åbnede nybyggede børnehospitaler i Norge og Sverige, hvor ensengsstuerne har måttet omdannes til flersengsstuer for at opretholde et tilstrækkeligt højt fagligt niveau i behandlingen. Fler-sengsstuerne er designet så de kan omdannes til ensengsstuer på et senere tidspunkt, når Danmarks første børneintensive enhed er vel etableret og kører med et højt fagligt niveau.

Det blev desuden oplyst, at bygningen rummer stor fleksibilitet og dermed mulighed for at indrette som behov opstår i årene fremover, herunder eksempelvis på fødeområdet.

I forhold til bæredygtighed blev det oplyst at byggeriet opfylder 2020 krav til bæredygtighed med undtagelse af areal til solceller, som opfylder 2015 krav. Desuden at der arbejdes videre med fokus på social bæredygtighed og udarbejdelse af bæredygtighedsstrategi sker i fasen med projektforslaget.

Udtalelse fra følgegruppen

På baggrund af drøftelsen har følgegruppen denne udtalelse til brug for behandling af sagen i regionsrådet:

”På baggrund af gennemgangen og den efterfølgende drøftelse er det en enig politisk følgegruppe, som bakker fuldt op om det fremlagte dispositionsforslag for BørneRiget.

Følgegruppen noterer, at der er tale om et dispositionsforslag, som følger de visioner og principper, der er lagt frem i konkurrenceforslaget og som netop gjorde at 3xn, Arkitema, Niras, Kristine Jensens Tegnestue og Rosan Bosch vandt konkurrencen om at bygge verdens bedste hospital for børn, unge og fødende.

Følgegruppen kvitterer for det store arbejde som er lagt i at bearbejde dispositionsforslaget i tæt samarbejde mellem alle parter, herunder totalrådgiver, bygherrerådgiver, Ole Kirk's Fond og byggeorganisationen.

Følgegruppen noterer, at dispositionsforslaget følger den arkitektoniske linie fra konkurrenceforslaget ved blandt andet at fastholde fingerplanen og med det funktionelle udgangspunkt i midten af bygningen og fælles rum i fingerspidserne med gode muligheder for ophold og leg. Bygningen fremstår optimeret og med øget fleksibilitet og uden at der er gået væsentligt på kompromis med visioner og principper for bygningen.

Den politiske følgegruppe noterer også at leg er integreret i bygningen og i det fremlagte dispositionsforslag ved at skabe gode muligheder for at lege både inde og ude. Ligeledes er det også positivt at sengestuerne giver gode muligheder for at fortsætte familielivet og dermed at skabe trygge rammer for både børn og voksne.

Det er noteret, at der i bearbejdningen er sket en reduktion i antallet af senge for til gengæld at sikre et økonomisk robust afsæt for det videre arbejde med at bygge BørneRiget. Den politiske følgegruppe noterer også at reduktionen i antallet af senge er vurderet til at være holdbar blandt andet set i lyset af nye behandlingsformer med øget brug af ambulante behandling og behandlingsmuligheder i hjemmet.

Følgegruppen noterer også, at dispositionsforslaget for BørneRiget rummer en stor fleksibilitet i forhold til eksempelvis sengestuer og dermed giver mulighed for at indrette efter forskellige behov som opstår – eksempelvis forhold til kapacitet på fødeområdet. Men også giver mulighed for at afskærme

på de få intensiv-stuer, hvor der på baggrund af blandt ønsker fra fagprofessionelle, er etableret flere intensiv-senge.

Den politiske følgegruppe for BørneRiget ser frem til at følge næste fase af projektet frem mod projektforslaget.”

JOURNALNUMMER

18008220

BILAGSFORTEGNELSE

- 📎 1. Bilag 5 - Mødesag dispositionsforslag BørneRiget
- 📎 2. Bilag 6 - BESKRIVELSE-DF 12032018_del 1
- 📎 3. Bilag 7 - BESKRIVELSE-DF 12032018_del 2
- 📎 4. Bilag 8 - BESKRIVELSE-DF 12032018_del 3
- 📎 5. Bilag 9 - BESKRIVELSE-DF 12032018_del 4
- 📎 6. Bilag 10 - BESKRIVELSE-DF 12032018_del 5

3. FORTROLIG PUNKT UDTAGET

---

4. KOMMENDE AKTIVITETER I POLITISK FØLGEGRUPPE

SAGSFREMSTILLING

Næste møde i politisk følgegruppe forventes afholdt i efteråret 2018 i forbindelse med at projektforslaget skal godkendes af Regionsrådet.

Mødetidspunkt fastsættes snarest muligt når tidsplan for projektforslaget er endeligt fastlagt.

KONKLUSION

Kommende møder søges vidt muligt planlagt til at foregå i tidsrummet kl. 16 til 18.

Nye medlemmer af den politiske følgegruppe for BørneRiget fik den 12. marts 2018 en introduktion til BørneRiget. Oplæg fra denne introduktion er vedlagt.

JOURNALNUMMER

18008220

BILAGSFORTEGNELSE

① 1. Intro politisk følgegruppe 12.03.18